

Prilog III.

Ružica Lice, vjeroučiteljica

Čovjek poput stabla odabire i upija sokove
da bi živio i ugrađuje ih u svoje korijenje.
Jedan od važnih korijena je zahvalnost.

*Uz sjećanje i spomen na prvu obljetnicu smrti
prof. dr. sc. Josipa Baričevića*

Prof. dr. sc. Josipa Baričevića upoznala sam prije trideset i tri godine, dakle, akademske 1991./1992. godine, kada sam upisala studij na Institutu za teološku kulturu laika i na Katehetskom institutu Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Bilo je to vrijeme početka nove hrvatske povijesti, vrijeme Domovinskog rata, izuzetno teško, dramatično razdoblje za sve. Zbog novih političkih i društvenih okolnosti, zbog mogućnosti da se vjeronauk vrati u škole, u sustav odgoja i obrazovanja, pojavila se potreba za vjeroučiteljima. Sukladno tomu nas sto i dvadeset studenata upisalo je istodobno studije na oba instituta. Bili smo prva i jedina generacija koja je tako studirala.

Riječi ne mogu opisati koliko je bilo teško i zahtjevno, kao da ste krenuli na dalek put, znadete cilj, ali ne i kako doći do cilja uz toliko prepreka. Mnogi od nas su već završili neki studij, radili, imali obitelji. Tada sam imala troje male djece, radila u dječjem vrtiću kao odgojiteljica u Sesvetama, a predavanja smo imali u hotelu „Panorama“ na Trešnjevci i u dvorani za tjelesni odgoj u OŠ Petra Zrinskoga. Prije ili nakon predavanja žurila sam javnim prijevozom do Sesveta, na posao, gdje me je i po sat vremena zamjenjivala kolegica, radeći moj posao. Zatim obiteljske obveze, a za studentske je najčešće preostala noć. Među nama je bilo redovnica, bilo nas je mladih i starijih, bilo je onih koji su putovali iz drugih gradova, no unatoč tomu redovito smo prisustvovali predavanjima, seminarima, pristupali ispitima. Međusobno smo si pomagali dijeleći literaturu za ispite, znanja koja smo stekli tijekom života, učili zajedno...

Kad danas o tome razmišljam, ne znam odakle smo imali snage, kako smo sve to mogli i stigli napraviti, kako smo se nosili s ratnim strahotama,

a bilo je među nama i onih koji su u kući imali i po desetak izbjeglica za koje se trebalo brinuti. Trebalo je biti na radnom mjestu, učiti i studirati, brinuti se za djecu i za obitelj. Bez Božje pomoći, bez pomoći naših supruge, djece, obitelji koja nas je podržavala i pomagala tijekom studija i u obiteljskim obvezama, teško da bismo uspjeli. Sve te okolnosti neshvatljive su mnogima kojima pričamo svoju priču o studiju. Kao da je vrijeme tada sporije teklo, išlo nam na ruku. Srca ljudi od kojih se nismo nadali pomoći, postala su mekša, toplija. Bilo je to i blagoslovljeno vrijeme, vrijeme jačanja vjere, vrednota za koja valja živjeti, vrijeme u kojem je domovinu trebalo obraniti, vrijeme stjecanja prijateljstava koja su i danas jednako živa i jaka.

S prof. dr. sc. Josipom Baričevićem ostala sam povezana i nakon studija, kao mentor i savjetnik u školi novim studentima, kroz razne radionice, katehetske škole, pa sve do pred kraj njegovih dana. I nakon što je otišao u mirovinu, često smo se čuli, rado susretali. Uvijek ga je zanimalo što ima novo u katehetskom radu. Znao je nazvati samo da pozdravi, pita za obitelj, da ispriča čime se trenutno bavi... Kada je bio u samostanu u Odri, jedna grupa nas bivših studenata znali smo ga posjetiti. Tada nam je s jednakim žarom pričao o Katehetskoj radnoj ekipi „Symbolon“, o vjeronaučnim udžbenicima, o iskustvu i radu na raznim seminarima. Unatoč tomu što sam već kao odgojiteljica imala dosta metodičkog znanja o radu s djecom, svako predavanje prof. Baričevića širilo je vidike, donosilo nove ideje i znanja, a napose sam to vidjela upravo u vjeronaučnim udžbenicima, kojima sam se često koristila i kasnije u radu, kao nadopunu novim udžbenicima. U svome radu sa studentima često sam znala citirati neke misli prof. Baričevića te sam i sama uočila koliko je utjecaja imao na nas kada smo studirali. Iako je bio izuzetno cijenjen, nije bio uvijek shvaćen u „katehetskom svijetu“, no kada prođu godine, kad neke osobe više nema među nama, na površinu ispliva ono najvažnije, ono najvrijednije što je osoba ostavila iza sebe. Tada više nisu važne sitnice i prijemori, jer i od toga se sastoji život i rad. I tada, ako ste dovoljno mudri, otvoreni i ponizni, učite i napredujete.

Aristotelova je misao: „Tko hoće učiti, mora vjerovati.“ Mi smo prof. dr. sc. Josipu Baričeviću vjerovali dok se lagano podižući na prste za vrijeme predavanja želio uvjeriti jesmo li dobro čuli i razumjeli njegove riječi. Upravo ću zbog toga izdvojiti nekoliko njegovih osobina koje su ostavile traga u mojem životu i daljnjem radu – osobito je to velika srčanost i predanost! Bio je potpuno posvećen svome radu, izgarao je da nam prenese

što više znanja i podijeli s nama svoja iskustva u katehizaciji. Upućivao nas je kako rabiti udžbenike koje je priredio zajedno s prof. dr. sc. Anom Gabrijelom Šabić i suradnicima, kako se služiti metodičkim instrumentarijem (kako ga je on nazivao) koji se nalazio uz svaku tematsku cjelinu i lekciju.

Zatim upornost! Malo ljudi poznajem koji su bili uporni kao on kada je bio uvjeren da je u pravu, da nešto treba napraviti na određen način. Posezao je za brojnim argumentima, ali kada je dobio dobre protuargumente, prihvaćao je mišljenje sugovornika. U to je vrijeme trebalo puno truda da vjeronauk ponovno zaživi u školi, da se definira njegov status, status nas vjeroučitelja. U tome se i prof. dr. sc. Josip Baričević posebno trudio i vjerujem da je njegova upornost imala značajnog udjela. Njegova upornost i argumentiranje često su mi pomogli da i sama ustrajem u radu kao vjeroučiteljica. Bilo je nekoliko kriza, upravo zbog poteškoća oko organizacije rada škole, mišljenja kolega što bi vjeronauk trebao biti, ili ne bi trebao biti, zbog nesuradnje župnika itd., ali i kada vam se čini da unatoč savjesnom i temeljitom sijanju nikakav plod ne dozori.

Za prof. dr. sc. Josipa Baričevića znala je cijela moja obitelj. Imali smo tada u hodniku stana tzv. fiksni telefon sa slušalicom, koji se nije mogao prenositi. Kada bi on nazvao i javila se moja majka, lijepo su porazgovarali, uvijek mi je rekla: „Zvao te je onaj fini gospodin profesor.“ Jednom, kada sam došla s posla i završavala ručak, moj mi je mladi sin rekao: „Zove te profesor Baričević.“ Bez riječi donio mi je u hodnik mali stolčić i šapnuo: „Ugasio sam štednjak.“ Znao je da će razgovor potrajati. Prof. dr. sc. Josip Baričević nam je, zajedno s prof. dr. sc. Anom Gabrijelom Šabić, postavio vrlo visoke kriterije i standarde u studiju. Čini mi se da su upravo od nas tražili više truda, temeljite pripreme za rad na razini već diplomiranih i iskusnih vjeroučitelja. Bilo je zahtjevno, ali, vjerujte mi, trebalo nam je to iskustvo jer upravo smo mi, prvi vjeroučitelji ulazili u škole među kolege, u atmosferu koja nije bila prijateljski raspoložena prema vjeronauku. Doslovno smo u kratkom vremenu morali postati «mali svetc», savršeni u životu, radu, odnosima s učenicima, kolegama, sa župnicima i članovima župnih zajednica. Nama se pogreške nisu opraštale, mnogi su kolege bili izloženi na stup srama, zbog onoga što je za druge bilo normalno.

Na predavanjima i u susretima prof. dr. sc. Josip Baričević znao je biti duhovit, imao je svoje izreke, kratke priče kojima bi unio vedrinu i dobro raspoloženje. I danas se sjećam jedne zgode: ušao je u dvoranu, stao

ispred nas, spreman započeti predavanje, a mi, kao studenti, raspričali se, vrtimo se i nitko ne obraća pozornost na njega. U takvim situacijama pomogla mu je uzrečica: „Smetnje imaju prednost!“ Uistinu, nebrojeno sam se puta sjetila te uzrečice, pa sam je u višim razredima i sama ponavljala: „Smetnje imaju prednost!“

Mnogo smo puta mi vjeroučitelji ušli u učionicu spremni obraditi neku temu, kada nas je dočekala nenadana situacija. Nečije suze, svađa ili nešto što kao da «lebdi» u zraku i vi ne dopirete do učenika. Često mi se to događalo i kada su studenti dolazili na sat. Trebalo je tada te smetnje nježno otkloniti da se može započeti s nastavom. Pred kraj studija rekao mi je da se divi nama, prvoj generaciji, jer smo postigli nevjerojatno mnogo u teškim okolnostima, a jednako tako izazovno bilo je i njima s nama studentima, jer i mi smo bili zahtjevni, tražili kvalitetna predavanja, i mi smo imali visoke standarde, upravo zbog toga što smo već bili akademski obrazovani. Na zadnjem susretu, kao kad roditelj upućuje dijete u svijet, želio nam je izdiktirati popis katehetske literature koja će nam vjerojatno trebati. Nakon zapisivanja u trajanju od jednog nastavnog sata, netko je od studenata uzviknuo: „Pa, ovo je kao Santa Barbara! (televizijski serijal koji je nekoliko godina zabavljao gledateljstvo). I profesor Baričević se nasmijao i rekao: „Ma, još samo nekoliko članaka, objavljenih tad i tad, od stranice te i te...“

Ako bih ponovno trebala birati svoj životni put, odabrala bih isto, isti poziv, isti način, velikim dijelom iste profesore. Svatko je ostavio neki svoj trag u našem životu, neki poticaj, svoju osobnost i vrline. Učili smo od njih jer smo im vjerovali, njihovoj vjeri i nadi da mi to možemo. Kada me netko upita odakle motivacija za upis na studij u ono zahtjevno vrijeme, odgovaram: vjerujem da je to uistinu bio Božji poziv, poziv, ali i odgovor obojan nadom u bolje sutra u kojem će Krist Gospodin ponovno postati Istina koju traže mlade generacije, Istina na kojoj će moći graditi svoje živote.

Motivaciju i snagu davali su nam mnogi duhovnici i profesori jer smo studirali u osobito vrijeme i imali milost da nas poučavaju velikani duha i uma, koji su sada, nažalost, već pokojni (bit će dovoljna njihova imena bez akademskih titula): Bonaventura Duda, Tomislav Ivančić, Tomislav Janko Šagi-Bunić, Zvezdan Linić, Kornelije Šojat, Mirko Mataušić, Božo Lujčić, Zdenko Tenšek, Vlatko Badurina, Aldo Starić, Josip Baričević i – pridodat ću za nas vjeroučitelje posebno važnu Anu Gabrijelu Šabić, koja je vjeronaučne sadržaje ukrasila biblijskim i književno umjetničkim tek-

stovima. Neka ih Gospodin nagradi gledanjem svoga lica! A svima vama koji radite s novim generacijama studenata, među njima i budućim vjero-učiteljima, koji naviještate Božju riječ, želim svaki Božji blagoslov. Budite takvi da vam ljudi mogu vjerovati, budite gorljivi i srčani, uporni, imajte oko i srce za njih, budite jednostavni. Mnogi će više naučiti i ugraditi u svoj život upravo gledajući vas i vaše vrline.